

POSUDOK OPONENTKY HABILITAČNEJ PRÁCE

Autor práce:	<i>JUDr. Renáta Šínová, PhD.</i>
Oponentka práce:	prof. JUDr. Romana Smyčková, PhD., Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Téma práce:	<i>Řízení o určení a popření rodičovství a jejich procesní specifika</i>
Študijný odbor:	právo
Študijný program:	občianske právo

Na základe menovacieho dekrétu Habilitačnej komisie zo dňa 16. septembra 2024, ktorým som bola menovaná za oponentku habilitačnej práce JUDr. Renáty Šínovej PhD., na tému“ *Řízení o určení a popření rodičovství a jejich procesní specifika*, podávam nasledujúci oponentský posudok:

1. Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce:

Rodinnoprávne vzťahy vo všeobecnosti predstavujú osobitné penzum vzťahov, pre ktoré sú typické vzájomné interakcie a osobitný spôsob rešpektovania ich ochrany, dôrazu na autonómnosť rozhodovania jednotlivých ich členov a z toho vyplývajúcich obmedzení prípadných intervencií zo strany štátu. Uvedené neodmysliteľne platí aj pre vzťahy rodičovstva, kde jedným zo subjektov a adresátom ich výkonu je dieťa. Problematika spätá s existenciou spolužitia v rodine a s realizáciou vzťahov jednotlivých jej členov má ďalekosiahly dopad nie len v rovine právnej. Vzťahy rodičovstva naplňajú reprodukčnú funkciu, ktorá plní zásadnú úlohu pre zachovanie ľudstva a demografický rast obyvateľstva. V rovine právnej uvedené kladie dôraz na vytvorenie takej právne úpravy, ktorá garantuje stabilitu týchto vzťahov pri rešpektovaní autonómie rozhodovania v týchto veciach, ochranu súkromia, ale aj ochranu právneho postavenia dieťaťa ako slabšieho subjektu, ktorému prináleží právo poznať svojich rodičov a byť nimi vychovávané.

Máme za to, že zvolená téma habilitačnej práce *vykazuje vysoký stupeň náročnosti* na spracovanie, nakoľko práve pre problematiku právnej úpravy rodinnoprávných vzťahov je veľmi ťažké nájsť pomyselnú hranicu medzi hmotnoprávnym a procesným rámcom, nakoľko sa tieto prelínajú a vzájomne zásadne modifikujú a podmieňujú. Autorka práce v názve zdôrazňuje zameranie na procesné špecifiká problematiky určovania rodičovstva, čo ale predpokladá dôslednú analýzu hmotnoprávných východísk a širších súvislostí vrátane

medicínskych otázok a reálnych možností na prahu tretieho tisícročia ovplyvniť vznik vzťahu rodičovstva. Toto zameranie práce treba hodnotiť vysoko pozitívne, nakoľko v odbornej bibliografii k tejto problematike v súčasnosti *absentuje komplexné spracované procesných aspektov otázok súvisiacich s určovaním rodičovstva.*

2. Vhodnosť štruktúry habilitačnej práce:

Habilitačná práca sa systematicky člení na tri časti (A,B C), ktoré sa vnútorne diferencujú a v zásade možno konštatovať, že štruktúra práce je prehľadná a logická. Všeobecný vstup v časti A je vhodným fundamentom poukazujúcim na historický kontext a súvislosti problematiky, vrátane identifikácie charakteristík pre tzv. nesporový proces pri ich prejedaní a rozhodovaní. Autorka reflektuje vymedzenie témy práce, s ktorou je systematika konformná a vnútorná štruktúra práca reflektuje aj ciele práce identifikované autorkou. V časti B sú analyzované otázky určovania materstva a v časti C konania vo veciach paternitných, pričom vnútorná diferenciácia týchto častí pozostáva z rovnakej štruktúrálnej skladby – v zásade v kontexte sledovania základných procesných charakteristík a procesných podmienok (predmet konania, spôsob jeho začatia, procesný subjekty, priebeh, rozhodnutie, trovy konania a opravné prostriedky). Voľba tejto štruktúry dáva vyniknúť rozdielom nie len v rovine hmotnoprávnej úpravy ale z toho vyplývajúcich procesných otázok pri určovaní materstva a určovaní a zapieraní otcovstva. Súčasťou je komparatívny pohľad na vybrané problematické situácie.

3. Metodológia spracovania problematiky:

Autorka posudzovaného výstupu vychádzala zo všeobecných vedeckých metód skúmania, ktoré identifikuje na str. 20 a nasl. práce a konštatujem, že sú využité pri tvorbe textu práce s dôrazom na využitie tradičných metód analýzy, syntézy, tiež komparácie, ktoré majú svoju reflexiu v prezentovanom texte.

4. Využitie odborných prameňov v habilitačnej práci:

Autorka pri spracovaní práce vychádza z veľmi kvalitne zostavenej bibliografie, zastúpenej aktuálnymi zdrojmi a kvalitatívne rôznorodej povahy, od monografických výstupov, tiež výstupov v odbornej časopiseckej literatúre, vrátane zahraničných zdrojov, aktuálnej judikatúry a rozhodnutí súdov rôznych súdnych autorít. Čo je zásadné, tieto zdroje majú svoju reflexiu

v bohatom citačnom poznámkovom aparáte a sú vhodným argumentačným nástrojom pri prezentácii jednotlivých východísk a názorov, slúžia aj ako prepojenie výkladu z hmotnoprávnymi východiskami, či objasnením terminológie a pozitívne ovplyvňujú kvalitatívnu stránku spracovania textu.

5. Hĺbka a správnosť uskutočnenej analýzy:

Treba oceniť, že habilitantka neostáva len v právno- teoretickej rovine, aj keď tú možno považovať v práci za nosnú, ale snaží sa o konfrontáciu problematických otázok, ktoré vyvodila a identifikovala aj z pohľadu aplikačnej praxe. So začlenením historicko-právneho náhľadu na vývoj inštitútov kontexte určovania a zapierania rodičovstva s dôrazom na procesný priebeh konaní a ich priebeh vrátane rozhodnutia, ako aj zaradenie komparácie ňou vybraných právnych úprav (Rakúsko, Nemecko a Slovensko), identifikuje problematické otázky súvisiace s témou a naznačuje možné legislatívne smerovanie právnej úpravy a to aj na základe uskutočnenej analýzy a podporenej aj aktuálnym trendom vývoja judikatúry.

6. Jazyková, gramatická a štylistická úroveň spracovania textu habilitačnej práce, používanie správnej odbornej terminológie, formálne náležitosti a úprava obsahu habilitačnej práce:

Autorka v práci pracuje s vecne správnou terminológiou zodpovedajúcou normatívnemu textu. Štylistická a gramatická úroveň prezentovaných výstupov je bez zásadných nedostatkov. Vo výstupe sú zachované štrukturálne ak aj obsahové náležitosti požadované pre tento druh habilitačných prác. Jednotlivé zdroje sú autorizované vecne správne.

7. Splnenie cieľov habilitačnej práce:

Systematika práce ako aj ciele vymedzené autorkou, ktoré identifikovala vo vzťahu ku konaniam o určenie materstva a osobitne v paternitných veciach, sú stanovené jasne a zrozumiteľne. Pri určení materstva aj s ohľadom na právny rámec mater *semper certa est* a viazanosť vzniku vzťahu rodičovstva na pôrod je legitímna otázka a s ňou súvisiace procesné aspekty najmä pri možnosti zaprieť materstvo. Analýza procesných východísk má pridanú hodnotu pre vyvodenie záverov k otázkam, ktoré sa javia ako polemické (začatie konania, legitímácia na podanie návrhu a. i). V prípade paternitných konaní rovnako máme za to, že autorka vyabstrahovala relevantné sporné otázky najmä vo vzťahu k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, aktívnej vecnej legitímácii putatívneho otca a z toho

vyplývajúceho rozsahu ochrany jeho záujmov, obligatórnosti spojenia konaní s úpravou práv vo vzťahu k dieťaťu, problematickým aspektom znaleckého dokazovania. Z hľadiska právnych následkov možno považovať za zásadné aj identifikovanie účinkov rozhodnutí v týchto veciach. Detailná analýza problematiky umožnila autorke prijať a odôvodniť závery a preto konštatujeme, že ňou vymedzené ciele boli v práci naplnené. Autorka v jednotlivostiach reflektovala vymedzené ciele v plnej miere a priebežne ponúka čitateľovi odpovede na ňou identifikované otázky, resp. priestor na rozvinutie úvah.

8. Dosiahnuté výsledky práce, prínos práce pre ďalší rozvoj vedy, prípadne praxe a nové poznatky, ktoré habilitačná práca prináša:

Pri komplexnom hodnotení výstupu možno konštatovať nasledovné. Oceňujem niekoľko aspektov, ktoré svedčia v prospech autorky a ňou prezentovaného diela. Prvým je už hodnotená voľba témy. Niet pochyb, že ide o významnú problematiku statusovú, ktorá má zásadný dopad na právne postavenie subjektov týchto vzťahov. Súčasne možno konštatovať, že v kontexte ňou zvolených metód práce dôsledne sledovala nie len konfrontáciu existujúcich názorov, ale striktne sa argumentačne pridržiavala východísk doktrinálnych a záverom akceptovateľným z odbornej spisby. V neposlednom rade je dôležitým aspektom prezentácia vlastných názorov autorky, ktoré určite možno vnímať ako podnetný impulz do diskusie pre širokú odbornú verejnosť pri kreovaní prípadnej modifikácii právnej úpravy inštitútov súvisiacich s prejednávaním a rozhodovaním vo veciach určovania roidčovstva, resp. zjednocovanie interpretácie v aplikačnej praxi.

9. Otázky na ústnu obhajobu:

Považujete za vhodné objektivizovať určité kritériá, ktoré by zakladali nevyhnutnosť zapretia otcovstva v kontexte záujmu dieťaťa a verejného záujmu? Mali by eventuálne byť exaktne vyjadrené v právnej norme napr. priamo v § 792 Občianskeho zákonníka a mohli by mať pozitívny vplyv na rozhodovaciu činnosť v aplikačnej praxi a naplnenie princípu právnej istoty a tiež ako prevencia pred prekvapivými rozhodnutiami súdov v týchto veciach?

10. Celkové slovné zhodnotenie práce:

Predložená habilitačná práca JUDr. Renáty Šínovej, PhD., na tému „*Řízení o určení a popření rodičovství a jejich procesní specifika*“, je vypracovaná ako po obsahovej, tak i po formálnej stránke na požadovanej vedeckej úrovni a prináša nové poznatky a závery. Autorka preukázala, že je schopná prostredníctvom analýzy prameňov a v širšom kontexte získaných poznatkov z

prameňov prezentovať na veľmi dobrej úrovni vedecké výstupy doplnené vlastnými úvahami, ako aj návrhmi *de lege ferenda*, považujem ju za vyzretú vedeckú osobnosť, so schopnosťou kritickej analýzy a právnického myslenia, čo sú predpoklady pre rozvíjanie jej vedeckého pôsobenia. Vzhľadom na vyššie uvedené preto posudzovanú prácu

odporúčam prijať

na ústnu obhajobu a po jej úspešnom absolvovaní a po úspešnom absolvovaní habilitačnej prednášky navrhujem udeliť JUDr. Renáte Šínovej, PhD., vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného a inauguračného konania občianske právo.

V Bratislave, dňa 6. novembra 2024

prof. JUDr. Romana Smyčková, PhD.